

Výstava *Nové realismy* v Galerii hlavního města Prahy ukazuje, jak se žilo v meziválečném Československu.

Přes tři sta uměleckých děl popisuje prostý i moderní život poháněný rozvojem technologií, možnostmi cestování, komunikace a zábavy mezi lety 1918 a 1945.

Scény z kaváren, zachycení radosti, ale i odvrácené strany života ve městě i na venkově. Ženská emancipace, národnostní menšiny, móda a technologie. To vše ukazuje skrze malbu, sochu, fotografii, film i reklamu výstava *Nové realismy* v GHMP. Expozice přináší nový pohled na zažité vnímání výtvarné kultury a umění v letech 1918 až 1945 ve tři sta třinácti uměleckých dílech. Návštěvníci zde mohou vidět fotografie Karla Čapka a Josefa Sudka, malby Jana Zrzavého a Milady Marešové, sochy Otty Gutfreunda, ale také díla opomíjených malířů, jako byl liberecký Erwin Müller, Gejza Schiller z Košic či kosmopolitní Středoevropanka Ilona Singer. Výstavu *Nové realismy* lze v druhém patře Městské knihovny v Praze navštívit od 27. března do 25. srpna 2024.

„Výstava je unikátní nejen v novém pohledu na meziválečnou éru Československa, ale i svým rozsahem a skladbou děl. Úplně poprvé se vedle sebe v tomto rozsahu setkávají realistické malby a fotografie, ale i film, sochy a reklama z tohoto období,“ vysvětlují kurátoři Anna Habánová, Ivo Habán a Helena Musilová. Na výstavě s díly od více než **100 autorů a autorek** pracovali společně přes dva roky. Výstava navazuje na výzkum, který trval od roku 2016 a jehož součástí je i kniha z roku 2020 *Nové realismy*.

Moderní realistická díla meziválečného Československa reagují na společenský úspěch nově se etablojící střední třídy a zároveň si všímají sociálních problémů ekonomicky rozdělené společnosti. Odráží proměny běžného života poháněné rozvojem technologií, možnostmi cestování, komunikace a zábavy. Zajímají se o město, současně se snaží o reflexi každodenní reality i na venkově a v příhraničních či horských regionech.

Na začátku expozice představí návštěvníkovi **časová osa** vybrané mezníky z historie meziválečného Československa v kontextu kulturního a výtvarného dění. *„Geopolitické pozadí našeho území bylo neuvěřitelně složité. V jednom státě žilo několik etnik a národností,“* vysvětlují kurátoři. Poté expozice návštěvníky zavede do **patnácti tematických místností**, z nichž každá přináší na umění této doby jiný úhel pohledu.

Ženská emancipace, životní styl a reklama

Námětem jedné z místností se stala proměna životního stylu, kterou lze sledovat na **vyobrazení ženy**. Dvacátá léta minulého století jsou v očích publika často idylkou, která zhmotňuje to, co už dnes není běžné. *„Například v té době bylo moderní, když ženy kouřily. Šlo o určitou eleganci a pokrokovost. To zachycují i portréty, které tu máme,“* popisují kurátoři. Na vystavených dílech jsou ženy, které samy popíjí v kavárnách a salonech. Návštěvník může obdivovat jejich účesy, oblečení, detaily líčení, ale i sebevědomí, které z nich sálá. To doplňuje i sestřih z filmu

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

zapůjčeného z Národního filmového archivu *Ze soboty na neděli* režiséra Gustava Machatého z roku 1931. V něm dvě mladé dívky hledají únik z monotónní kancelářské práce a o sobotním večeru vyráží do večerních podniků svádět muže.

Pokoje rostliny jako gumovník, tchynin jazyk, amarylis či různé druhy kaktusů patřily k dobově frekventovaným námětům, které lze spojit se zachycením atmosféry obývacích pokojů střední třídy. To se odráží i na stránkách dobových časopisů pro ženy, doprovázených bohatou fotografickou dokumentací, často i od známých fotografů, jako byli Alexander Hackenschmied či Josef Sudek. Rostliny s oblibou fotografoval i vášnivý amatérský fotograf a milovník kaktusů Karel Čapek. Jedním z výrazných děl na výstavě je i *Zátiší s kaktusy* malířky židovského původu Ilony Singer. Autorce se povedlo zachytit rostliny tak nadčasovým způsobem, že by snadno zapadly i do dnešních domácností.

K tomu jsou k dispozici dobové časopisy *Eva* a *Pestrý svět*, které si oproti běžným výstavám mohou návštěvníci volně prohlížet. Nahlédnout tak mohou i na dobovou **reklamu a reklamní fotografii**. Tvorba s propagací spojená rychle přijala „praktické“ aspekty nové fotografie, tedy ostrost, novost pohledu a soustředění na předmět. Slavné jsou snímky nápojových servisů Ladislava Sutnara od Josefa Sudka.

Práce a odvrácená strana zlaté doby

Další z místností představuje **práci a obyčejnou denní rutinu** i dřinu s ní spojenou. Výstava v této části ukazuje soubor reliéfů předního představitele dekorativismu Jaroslava Horejce. „*Je velmi zajímavé, že přesto, že v té době všichni pracovali a museli společnými silami po válce nastartovat ekonomiku, díla zachycují také, jak se bavili. Zábava a odpočinek získaly samostatnou místnost s názvem Žitá realita, která ukazuje díla spojená s nočním životem ve městech,*“ říkají kurátoři. Do jednoho z děl mohou ostatně návštěvníci sami vstoupit a zažít tehdejší atmosféru na vlastní kůži. Obraz Milady Marešové **Pražská kavárna** je totiž ve zvětšené podobě natištěný na stěnách ve vestibulu Městské knihovny a lidé se tak mohou posadit přímo do roku 1924, kdy byl namalován.

Že meziválečné období nebylo jen plné technologického optimismu a moderních výtvarných děl, ukazuje další místnost s podtitulem **Odvrácená strana idylly**. Zde jsou k vidění díla zachycující témata z opačného pólu společnosti: chudoba, nevěstince, sociální problémy. Výrazným dílem je zde obraz Cypriána Majerníka *Milenci na periferii*. Ten možná nečekaně zachycuje vraždu mladé ženy. „*V Československu se s takto extrémní kritikou společenské situace zprostředkovanou výtvarným uměním setkáváme jen ojediněle. Proto může na návštěvníka tato místnost působit trochu překvapivě,*“ vysvětlují kurátoři.

Umělci známí i neznámí

Pohled do každodenního života skrze objektiv nabízí i místnost věnovaná **Dášeňce** Karla Čapka. Návštěvníci si na výstavě mohou prohlédnout první fotografie ze zpracovaného archivu Karla Čapka. Spisovatel se představuje jako amatérský fotograf a propagátor fotografie, jehož kniha *Dášeňka čili život štěněte* patřila k zásadním fotografickým publikacím začátku třicátých let.

Vedle Josefa Sudka či Karla Čapka se návštěvníci setkají i s díly od **dalších umělců** známých jmen, jako jsou Jan Zrzavý, Otto Gutfreund či František Muzika. Jedinečnost výstavy *Nové*

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

realismy spočívá v představení česky, slovensky, německy a maďarsky hovořících umělců a umělkyň v rámci jednoho výstavního prostoru. Přestože je mezi sebou dělil jazyk a stovky kilometrů, jejich paralelní reagování na každodenní podněty a jejich vidění byly podobné. Návštěvníci tak rovněž uvidí díla slezského malíře Paula Gebauera, v Košicích činných Sándora Bortnyika a Gejzu Schillera, fotografky Ireny Blühové, studentky Otto Dixe Eriky Streit a mnohé další.

Výstava *Nové realismy* je v GHMP k vidění od 27. března do 25. srpna 2024. V říjnu tohoto roku a v únoru 2025 bude projekt uveden v upravené verzi na dvojevýstavě ve Východoslovenské galerii v Košicích a v Liptovské galerii Petra Michala Bohúňa v Liptovském Mikuláši.

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

NOVÉ REALISMY MODERNÍ REALISTICKÉ PŘÍSTUPY NA ČESKOSLOVENSKÉ VÝTVARNÉ SCÉNĚ 1918–1945 27. 3. – 25. 8. 2024

Galerie hlavního města Prahy
Městská knihovna, 2. patro
Mariánské náměstí 1, Praha 1
út–st, pá–ne 10–18 h, čt 10–20 h

Kurátorský tým, koncepce výstavy: Anna Habánová, Ivo Habán, Helena Musilová
Architektonické řešení: Richard Loskot
Grafické řešení: Jan Havel

Výstava se koná pod záštitou Mgr. Martina Baxy, ministra kultury České republiky, a JUDr. Jiřího Pospíšila, náměstka primátora hl. města Prahy pro oblast kultury, cestovního ruchu, památkové péče, výstavnictví a péče o zvířata.

Výstavní program Galerie hlavního města Prahy je podporován Ministerstvem kultury České republiky.

Mediální partneři: Art&Antiques, ArtMap, Artalk, Flash Art, A2Iarm, Artiki

Vstupné: 200 Kč plné (dospělí) / 90 Kč snížené (studenti a senioři)

Kontakt pro novináře:
Nikola Páleníčková
nikola.palenickova@piaristi.cz
+420 732 989 638

Další informace:
www.ghmp.cz
www.facebook.com/ghmp.cz
www.instagram.com/ghmp.cz

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v sedmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.